

[Rytter.]

Svanesang — det var det Udtryk, de brugte —, naar Dansk falder bort som Undervisningssprog.

Saaledes saa man paa Sagen paa det Tidspunkt, og jeg er bange for, at det er rigtigt, desværre! Jeg er bange for det, fordi mange af Skolerne kun har Hverandendags-Undervisning, og naar der ikke der undervises paa Dansk, men kun i Dansk i nogle faa Timer, vil Resultatet blive, at de ikke lærer Dansk. Man siger — det sagde Statsministeren, og det sagde Undervisningsministeren, i alt Fald laa det i hans Ord —, at Tvang paa dette Omraade er noget, der ikke ligger for os Danske. Nej, absolut og decideret ikke, vi kan ikke udøve Tvang paa det sproglige Omraade, og derfor maa Tvang være bandlyst, men det, der skete ved den kongelige Anordning af 1912, var overhovedet ikke Tvang. Der var nogle enkelte, som var utilfredse med den, og det var desværre dem, der raaber højest, dem, hvis Mening man ser overalt, som raaber op i Aviserne, og naar de kommer herved; men den fattige Fiskerbefolkning, den ubemidlede Del af Befolkningen, hele den store Almenbefolkning deroppe, var tilfreds med denne Ordning.

Jeg har været saa at sige i alle Skolerne paa Færøerne, jeg har boet i de fleste af Bygderne deroppe, og man hørte aldrig Utilfredshed med denne Ordning. Lærerne underviste baade paa Dansk og Færøsk, og de satte en Ære i, at Børnene, naar Amtmanden kom rundt i Skolerne og eksaminerede, kunde forstaa Amtmanden, og at han kunde gøre sig forstaaelig for Børnene. Skolekommissionerne var med alle Steder, jeg har ikke været i en eneste Skole, uden at Skolekommissionen har været med, og der er ingen, som nogen Sinde har klaget over, at Færøsk blev undertrykt deroppe. Man var enig om, at man ogsaa maatte lære Dansk, og navnlig er det af den største Betydning for den ubemidlede Del af Befolkningen, fordi de ikke har Lejlighed til at lære andet. De mere bemidlede kan sagtens, de kan sende deres Børn herved, og de kan lære Dansk her, men det kan de andre ikke. Derfor var det et almindeligt Ønske paa Færøerne, at den Ordning, som dengang blev indført, ogsaa blev loyalt overholdt, og den blev overholdt paa Færøerne i disse Aar, og det var ikke ved Tvang, men efter egen fri Tilskyndelse. Kun en eneste Lærer deroppe meddelte, at han underviste paa Færøsk og kun vilde undervise paa Færøsk. Den nødvendige Konse-

kvens var, at Manden blev afskediget. Det vandt Tilslutning fra alle Sider, ja, selv Føreren for Selvstyrepatriet udtalte over for mig: Ja, men det var da ogsaa dumt handlet af den Lærer, han skulde selvfølgelig have erklæret at ville undervise paa Dansk og saa ladet være med at gøre det. Naar Dansk nu falder bort som Undervisningssprog og det bliver rent frivilligt, haaber Ministeren paa, at det vil blive meget bedre. Jeg ønsker, at Ministeren vil faa Ret, men jeg er bange for, at det, der er sket, er det danske Sprogs Svanesang. Ingen skulde mere end jeg glæde sig, hvis det viste sig, at Ministeren fik Ret, og jeg haaber, at Ministeren vil gøre alt, hvad han kan, for at hans Synspunkt skal sejre.

Jeg synes for øvrigt, at Undervisningsministeren refererede galt, idet han sagde, at det nu var overladt til Befolkningen at afgøre, om Undervisningssproget skulde være det ene eller det andet. Nej, det er ikke rigtigt, det er overladt til Lærerne, og det er netop det sørgelige ved det, at det staaer til Lærerne at afgøre, om Undervisningssproget skal være det ene eller det andet, for Lærerne er ofte partipolitisk opfanatiserede, og jeg er bange for, at den Undervisning, der bliver Tale om i Dansk, vil blive meget ringe.

Statsministeren udtalte, at Dansk var ilde set deroppe, og at Anordningen ikke blev overholdt. Det mener jeg ikke er rigtigt, tværtimod mener jeg, at Dansk er velanset paa Færøerne; men at Bestemmelsen ikke bliver overholdt, er rigtigt, men det har Ministeriet ogsaa sit Ansvar for. Selvfølgelig burde en saadan Bestemmelse overholdes, og det kunde være sket med Befolkningens fulde Tilslutning. Statsministeren endte sin Tale med en kraftig Udtalelse om, at Dansk skal læres. Jeg slutter mig fuldt ud til det, og jeg haaber, at Ministeriet trods det, der er sket, skal faa Held med sig til Gavn for den færøske Befolkning.

Den højtærede Undervisningsminister udtalte Haabet om, at Spørgsmaalet ikke vilde blive misbrugt i partipolitisk Øjemed. Jeg synes egentlig, det er en haard Beskyldning at rette mod os, som er Modstandere af det, der her er sket. Den højtærede Minister maa ikke glemme Udviklingen i denne Sag. Man har tidligere fra Ministeriets Side udtalt, at man vilde give et Forslag sin Tilslutning, som de to store Partier kunde blive enige om. I 1935 havde Sambandspartiet Flertal og kom med et Forslag om, at Undervisningssproget skulde være baade Dansk og Færøsk. Hvorfor fremmede Un-